

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN ONURSAL ADIGÜZEL'İN

7/38617 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAPLAR

Türkiye Uzay Ajansı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 13 Aralık 2018 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanmıştır. Cumhurbaşkanı Recep Tayip Erdoğan’ın imzası ile yayımlanan 23 numaralı kararnamede tüzel kişiliği haiz, idari ve mâli özerkliğe sahip, özel bütçeli Türkiye Uzay Ajansı’nın kurulduğu bildirilmiş, Ajans’ın kuruluş, görev ve yetkileri arasında,

“Cumhurbaşkanı’nca belirlenen politikalar doğrultusunda Milli Uzay Programı’nın hayata geçirilmesi için çalışmalar yürütmek; uzay, havacılık bilimi ve teknolojilerine yönelik stratejik planlar hazırlamak; rekabetçi bir uzay ve havacılık sanayisinin gelişimi için gerekli çalışmaları yapmak ve yaptırmak; milletlerarası anlaşmalar uyarınca uzaya fırlatılan nesnelerin kayıtlarını devlet adına tutmak; BM nezdinde temsil işlemlerini gerçekleştirmek; ticari, bilimsel araştırma-geliştirme amaçlı uzay operasyonları ile insanlı veya insansız uzaya erişim ve uzayın keşfine yönelik operasyonları yaptırmak veya organize etmek; uzay ve havacılıkla ilgili her türlü ürün, teknoloji, sistem tasarımı, üretimi, entegrasyonu ve gerekli testlerin yapılmasını sağlamak amacıyla plan, proje ve çalışmalar yapmak; uzay ve havacılık teknolojilerine olan ilginin arttırılmasına öncülük; uluslararası uzay hukukundaki gelişmeleri izlemek ve muadil yabancı kuruluşlar ile iş birliği yapmak, uzay hukukuna ilişkin mevzuat dâhil her türlü çalışmaları yürütmek; Sanayi ve Teknoloji Bakanı tarafından verilen diğer görevleri yapmak”

İfadeleri yer almıştır. Ancak aradan geçen 2 yılı aşkın bir süreye rağmen Ajans’ın faaliyetlerine, yürüttüğü çalışmalara ilişkin detaylı bir bilgi kamuoyu ile paylaşılmadığı gibi Ajans’a ait resmi internet sitesi - <http://tua.gov.tr/> - bu önerge tarihi itibarıyla halen “yapım aşamasında”dır. Yine Ajans’ın resmi sosyal hesapları incelendiğinde, son paylaşımın Eylül 2019 tarihinde yapıldığı görülmektedir.

Bu çerçevede;

Soru 1- Önerge tarihi itibarıyla Türkiye Uzay Ajansı’nın yönetim kurulunda kimler yer almaktadır?

Soru 2- Ajans Bünyesinde kaç personel istihdam edilmektedir? Bunların kadro ve unvanlara göre dağılımı nasıldır?

Soru 3- Ajansın resmi internet sitesinin 2 yılı aşkın bir süreye rağmen faaliyete geçmemiş olmasının gerekçesi nedir? Sitenin tamamlanması için öngörülen bir tarih var mıdır?

Soru 4- Kurulduğu günden bugüne Ajans’ın yürüttüğü ya da dâhil olduğu çalışmalar nelerdir?

Soru 5- Milli Uzay Programı'nın tamamlanması ve kamuoyu ile paylaşılması için öngörülen tarih nedir? Yaşanan gecikmenin sebebi nedir?

Soru 6- Ajans'ın kuruluşundan bugüne kadar yaptığı harcama ve giderlerin kalemlere göre dağılımı nasıldır?

Soru 7- Ajansın kuruluş, görev ve yetkileri arasında yer aldığı şekliyle bugüne kadar kaç uluslararası kuruluşla işbirliğine gidilmiştir? Bu kuruluşlar hangileridir?

CEVAPLAR

Cevap 1- Cumhurbaşkanlığı'nın 07.08.2019 tarihinde 2019/261 sayılı Atama Kararı ile Yönetim Kurulu Başkanı ve Üyeleri atanmıştır. Buna göre; Serdar Hüseyin Yıldırım Yönetim Kurulu Başkanlığına atanırken, Yönetim Kurulu Üyelikleri ise Prof. Dr. Yurdanur Tulunay, Prof. Dr. Sacit Özdemir, Doç. Dr. Lokman Kuzu, Dr. Ahmed Halid Akgiray, Cenk Şen ve Murat İkinci'den oluşmuştur.

Cevap 2- Türkiye Uzay Ajansı'nın mevcut personel sayısı 56 kişi olup; ihdas edilen kadroda; fizikçi, matematikçi, mühendis, grafiker, astronom, uzay teknolojileri uzmanı ve bilgisayar İşletmeni de bulunmaktadır.

Cevap 3- Ajansın resmi internet sitesi(tua.gov.tr), Cumhurbaşkanımız tarafından kamuoyuyla paylaşılan Milli Uzay Programı ile eşzamanlı olarak faaliyete geçirilmiştir.

Cevap 4-5- Milli Uzay Programı çalışmaları tamamlanarak 9 Şubat 2021 tarihinde Cumhurbaşkanımız tarafından kamuoyu ile paylaşılmıştır. Bu Program, uydulardan fırlatma sistemlerine, uzaya erişimden altyapılara kadar somut bir dizi projeyi içermektedir. Program kapsamında önümüzdeki on yıllık zaman diliminde gerçekleştirilmesi öngörülen hedefler arasında; *“Ay Araştırma Programı”*, *“Uydu Üretimlerinin Tek Çatı Altına Toplanması ve Yerli Uydu Geliştirme Programı”*, *“Uzay Nesnelerinin Yerden Gözlemi ve Takibi”*, *“Uzay Sanayi Ekosisteminin Geliştirilmesi”* ve *“Türk Astronot ve Bilim Misyonu Programı”* gibi önemli programlar bulunmaktadır.

Bunlardan *“Ay Araştırma Programı”* Projesinin 1. aşamasında, 2023 yılında Ay'a kendi tasarladığımız uzay aracı ile ulaşarak sert iniş gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir. Bu görevde yerli olarak geliştirilen hibrit roket motorumuz kullanılacaktır. Hibrit roket motorumuzun geliştirilmesi süreçlerinde testler başarıyla devam etmekte olup uzay aracımızın tasarım ve görev planlama süreçleri de başlatılmıştır. İkinci aşamada ise 2028 yılında yine kendi uzay aracımız ile Ay'a bu sefer yumuşak iniş yapılarak, Ay yüzeyinde araştırma yapabilen az sayıda ülke arasına girilmesi öngörülmektedir.

“Türk Astronot ve Bilim Misyonu Programı” kapsamında ise; Cumhuriyetimizin 100. Yılı olan 2023'te uzaya bir Türk vatandaşının gönderilebilmesi amacıyla, Uluslararası Uzay İstasyonu'na gönderebilme kabiliyetine sahip firma ve uzay ajansları ile görüşmeler yapılmış ve Uluslararası Uzay İstasyonu'ndan fırlatılması planlanan Küp Uydu'nun görev yükü ve

tasarımı çalışmaları başlatılmıştır. Bunun yanı sıra projenin önemli bir aşaması olan, Uluslararası Uzay İstasyonu'ndan yapılabilecek deneylere ilişkin ön görüşmeler de başlatılmıştır.

Ayrıca hâlihazırda, uluslararası bir proje olan eXTP Uydu Projesi Çalışmaları sürdürülmektedir. Burada bahsi geçen eXTP uydusu; Avrupa Uzay Ajansı (ESA) ve Çin Uzay Ajansı liderliğinde üretilen, evrendeki en ilginç ve en şiddetli parlamaları yapan gökcisimlerini tespit etme kapasitesine sahip, dev gözlem aletleri ile bu gökcisimlerinin fiziğini hem tayfsal, hem zamansal ve aynı zamanda polarimetrik olarak araştırabilecek bir X ışını uydusudur. Uydunun üzerinde yer alan geniş alan gözleme teleskobunun yazılım çalışmalarının ülkemizden Sabancı Üniversitesi ve TÜBİTAK Uzay tarafından geliştirilebilmesi amacıyla Türkiye Uzay Ajansı projeye destek vermekte olup ulusal ve uluslararası koordinasyon çalışmalarında da yer almaktadır.

Cevap 6- Her kamu kuruluşu gibi Türkiye Uzay Ajansının da hesap verebilirlik sorumluluğu gereğince Faaliyet Raporu ve Temel Mali Tabloları; <https://tua.gov.tr/tr/kurumsal/kurumsal-belgeler> adresinde mevcuttur. İstenilen bilgilere bu dokümanlar üzerinden ulaşılabilmektedir.

Cevap 7- Türkiye Uzay Ajansı tarafından, bugüne kadar toplam 22 ülke ile ikili işbirliği çalışmaları başlatılmış, uzayla ilgili 6 uluslararası organizasyona üye olunmuş ve bu organizasyonların faaliyetlerine katılım sağlanmıştır. Üye olunan uluslararası kuruluşlar ise şunlardır: Asya-Pasifik Uzay İşbirliği Örgütü (APSCO), Uzay Araştırmaları Komitesi (COSPAR), İslam Ülkeleri Uzay Bilim ve Teknolojileri Ağı (ISNET), Uluslararası Uzay ve Havacılık Federasyonu (IAF), Avrupa Uluslararası Uzay Yılı Kuruluşu (EURISY) ve Birleşmiş Milletler Uzayın Barışçıl Amaçlarla Kullanımı Komitesi (COPUOS).

Öte yandan; en büyük uluslararası uzay örgütü IAF'e üyeliğimiz 25 Ekim 2021 tarihinde tescil edildi.

Kurucu üyesi olduğumuz APSCO' daki genel sekreter yardımcılığı görevine TUA'nın teklifiyle bir Türk bilim insanı atandı.